INTERNATIONAL RESEARCH JOURNAL OF MANAGEMENT SOCIOLOGY & HUMANITIES

IRJMSH

ISSN 2277 – 9809 (online)
ISSN 2348 - 9359 (Print)

An Internationally Indexed Peer Reviewed & Refereed Journal

www.IRJMSH.com
www.isarasolutions.com

Published by iSaRa Solutions

बुध चारवसेन शुभाशुभम् फलम्

डॉ0 विपिन कुमार झा
लेन न0– 8 कॉटन फैक्ट्री रोड,
शांतिनगर, डुमरा, सीतामढ़ी।

बुधस्योदयमुत्पातरहित न भवति। बुधस्योदये यति उत्पातमवश्यं सम्भवति। जलाग्निवायु यपानामुत्पातं भवन्ति एव। विषयेऽस्मिन् बुधचाराध्यायस्य प्रारम्भे एव वराहः निगदति। यथा–

नोत्पातपरित्यक्तः कदाचिदपि चन्द्रजो व्रजत्युदयम।

जलदहन पवन भयं कृद्धान्यार्धक्षय विवृद्धयै।।

कदाचिदपि उत्पातरहितं भूत्वा बुधस्योदयं न भवति अर्थात उत्पाज्यन्यमेव बुधस्यो दयम्। जलाग्निवायु रूपमुत्पातं भयरूपं भवति। धान्यार्घ क्षयञ्च याति।

प्राकृतिकोत्पातं सम्भवति बुधस्यागमने।

समाससंहितायां विषयेऽस्मिन् विवेचनम्। यथा–

उदयंयाति शशिसुतो नोत्पात् विवर्जितः कदाचिदपि।

पवनाग्निसंलिल भयदो धान्यार्धवृद्धिक्षयकृद्धा।।

अत्रैव गर्गस्य वचनम्–

अवर्षे कुरूते वषे वर्षे वर्षन गच्छति। भयं च कुरूते क्षेमं सर्वत्र प्रतिलोभग।।

कश्यपस्य वचनम्। यथा

नाकस्माद्दर्शन याति विनोत्पातेन सौमजः।

भयवातातपहिमैरर्घ वृद्धिक्षयादिभिः।।

बुधस्य नक्षत्रफलम्

विचरन श्रवणधनिष्ठाप्राजापत्येन्दुवैष्वदेवानि।

मृदूनहिमकरतनयः करोत्यवृष्टि सरोगभयाम्।।

श्रवण धनिष्ठां, रोहिणी, मृगशिरा, उत्तराषाढ़ां वा यदि भ्झेदन् वध विचरत तदा वर्शायाऽभाव रोगभयञ्च करोति।

अत्रैव कश्यपः–

रोहिणी वैश्वदेवय सौम्यवैशणदवासवान्।

शशिजश्च यदा हन्ति प्रजारोगैष्च पीडयेत।।

अपिच बुधस्य नक्षत्रफलम्

रोद्रादीनि मधान्तान्युपाश्रिते चन्द्रजे प्रजापीड़ा।

शस्त्रनिपातक्षुदभयरोगानावृष्टि सन्तापैः।।

आर्द्रात मधान्त पर्यन्तेषु पंचनक्षत्रेषु कश्चिद नक्षत्रे यदि बुधस्य संचार भवेत नदा सस्र निपातं, क्षुधा, रोगं, अनावृष्टि एवं नैकानां दुखात प्रजानां पीड़यति।।

ISARA INSTITUTE OF MANAGEMENT & PROFESSIONAL STUDIES

R S E A R C H G A T E W A Y

A R O G Y A M O N L I N E

PARIVARTAN PSYCHOLOGY CENTER

भारतीय भाषा, शिक्षा, साहित्य एवं शोध
ISSN 2321 – 9726
WWW.BHARTIYASHODH.COM

INTERNATIONAL RESEARCH JOURNAL OF
MANAGEMENT SCIENCE & TECHNOLOGY
ISSN – 2250 – 1959 (0) 2348 – 9367 (P)
WWW.IRJMST.COM

INTERNATIONAL RESEARCH JOURNAL OF
COMMERCE, ARTS AND SCIENCE
ISSN 2319 – 9202
WWW.CASIRJ.COM

INTERNATIONAL RESEARCH JOURNAL OF
MANAGEMENT SOCIOLOGY & HUMANITIES
ISSN 2277 – 9809 (0) 2348 - 9359 (P)
WWW.IRJMSH.COM

INTERNATIONAL RESEARCH JOURNAL OF SCIENCE
ENGINEERING AND TECHNOLOGY
ISSN 2454-3195 (online)

WWW.RJSET.COM

INTEGRATED RESEARCH JOURNAL OF
MANAGEMENT, SCIENCE AND INNOVATION
ISSN 2582-5445

WWW.IRJMSI.COM

JOURNAL OF LEGAL STUDIES,POLITICS
AND ECONOMICS RESEARCH

WWW.JLPER.COM